

Нові правила звернення до Європейського суду з прав людини

Європейський суд з прав людини – це міжнародний суд, який може розглядати тільки заяви від осіб, організацій та підприємств, які стверджують, що їхні права, гарантовані Європейською конвенцією з прав людини, були порушені. Конвенція є міжнародним договором, на підставі якого значна кількість європейських держав зобов'язалися забезпечувати певні фундаментальні права. Ці права викладені в самій Конвенції, а також у Протоколах №№ 1, 4, 6, 7, 12 і 13 до неї.

Європейський суд з прав людини (далі – Суд) не може розглядати будь-які скарги. Його повноваження визначені критеріями прийнятності, які викладені в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) і які визначають, хто може подати заяву, коли та з яких питань. Понад 90 % заяв, що розглядаються Судом, визнаються неприйнятними. Тому заявнику необхідно перевірити, чи відповідають його скарги критеріям прийнятності, описаним нижче.

Суд може розглянути справу заявника тільки за наступних умов:

скарги стосуються порушення одного чи декількох прав, викладених у Конвенції та Протоколах до неї;

скарги спрямовані проти держави, яка ратифікувала Конвенцію чи відповідний Протокол;

скарги стосуються фактів, за які несе відповідальність певна державна структура (законодавчий або, виконавчий орган, суд тощо); Суд не розглядає заяви, спрямовані проти приватних осіб чи недержавних організацій;

скарги стосуються фактів чи подій, які мали місце після дати ратифікації державою Конвенції чи відповідного Протоколу (дати для кожної держави вказані у списку ратифікацій на Інтернет-сайті Суду: www.echr.coe.int/applicants);

порушення основоположного права стосується заявника особисто і безпосередньо (заявник маєте «статус жертви»);

заявник надав національній правовій системі можливість виправити порушення його прав («вичерпання національних засобів правового захисту»); зазвичай це означає, що перед поданням скарги в Суд, заявник повинен подати ті самі скарги в національні суди, в тому числі у найвищу судову інстанцію. При цьому заявник повинен дотримуватися національних процесуальних вимог, в тому числі строків оскарження, але не повинен використовувати засоби правового захисту, що є неефективними, або вдаватися до дискреційного чи виняткового провадження що не є частиною звичайної процедури оскарження;

заявник подав до Суду заповнену належним чином заяву протягом шести місяців після дати винесення остаточного рішення на національному рівні. Цей шестимісячний строк зазвичай визначається з дати, коли найвища судова чи адміністративна інстанція, що уповноважена вирішувати Вашу справу, прийняла у ній рішення, або коли Ви чи Ваш юридичний представник були повідомлені про це рішення. Якщо не існує ефективних засобів правового

захисту щодо скарги, шестимісячний строк відлічується від дати оскаржуваного акту, події чи рішення. Шестимісячний строк може бути перерваний тільки коли заявник надішле до Суду повну заяву з додатками, яка відповідатиме вимогам статті 47 Регламенту Суду. Строк закінчується в останній день шостого місяця, навіть якщо цей день припадає на неділю або офіційний неробочий день;

скарги ґрунтовані на достовірних фактичних даних; заявник повинен обґрунтувати свою заяву: чітко описати обставини справи та додати на їх підтвердження документи, рішення, медичні довідки, показання свідків тощо;

заявник можете показати, що предметом його скарги є невинуватене втручання у його фундаментальне право. Заявник не можете просто скажитися на те, що судові рішення було несправедливим чи неправильним; Суд не є апеляційною інстанцією по відношенню до національних судів та не може скасовувати чи міняти їхні рішення;

скарги не були вже розглянуті Судом або іншим міжнародним органом.

Слід також зважати на те, що Суд отримує десятки тисяч заяв щороку. Він не має ресурсів для розгляду малозначущих чи повторних скарг, які подаються не по суті і якими не повинен займатися міжнародний наглядовий орган. Подібні скарги можуть бути визнані неприйнятними через зловживання правом на подання заяви, так само як і у випадках, коли заявник вдається до погроз або ненормативної лексики.

Заява так само може бути відхилена, якщо оскаржувані заявником обставини не завдали йому дійсної та суттєвої шкоди, не піднімають нові питання захисту прав людини, які потребують розгляду на міжнародному рівні, та були вже розглянуті національними судами.

Вимоги до належним чином заповненої заяви викладені у статті 47 Регламенту Суду; більш детальна інформація надається у Практичних рекомендаціях щодо порушення провадження, які додаються до Регламенту Суду і які можна знайти на Інтернет-сайті Суду: www.echr.coe.int/applicants.

Офіційними мовами Суду є англійська і французька але, якщо це зручніше для заявника, він можете звернутися до Секретаріату офіційною мовою однієї з країн, які ратифікували Конвенцію. На початковому етапі провадження заявник також може отримувати кореспонденцію з Суду цією ж мовою. Проте, на подальшій стадії розгляду, а саме якщо Суд вирішить просити Уряд надати письмові зауваження з приводу скарг заявника, вся кореспонденція з Суду надсилатиметься англійською чи французькою мовою. Заявника чи його представника також попросять використовувати англійську чи французьку мову в подальшому листуванні.

Суд прийме до розгляду заяву тільки якщо всі пункти формуляру будуть належним чином заповнені і якщо заявник надасть всі необхідні документи, як цього вимагає стаття 47 Регламенту Суду.

Заяви до Суду надсилаються тільки поштою (не по телефону). Це означає, що формуляр заяви в паперовій версії з оригіналом підписів заявника чи заявників та/або їх уповноваженого представника

(представників) необхідно надіслати поштою. Заява, надіслана факсом, не вважається повною, оскільки Суд потребує заяву з оригіналом підпису. Заявнику не потрібно приїжджати в Страсбург особисто і представляти свою справу усно.

Формуляр заяви можна завантажити на Інтернет-сайті Суду: www.echr.coe.int/applicants

Адреса, на яку треба відіслати формуляр заяви:

The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 STRASBOURG CEDEX
FRANCE

Суд відкриває досьє за заявою, до якого долучаються надіслані заявником листи і документи. Це буде зроблено тільки якщо заявник надішле належним чином заповнений формуляр і супровідні документи.

Після отримання формуляру заяви Секретаріат Суду перевірить, чи містить він всю необхідну інформацію та документи. Якщо заява неповна, заявнику буде надісланий лист, в якому буде зазначено, що вимоги статті 47 Регламенту Суду не було дотримано, що досьє не було відкрито, а надані документи не зберігатимуться. У такому випадку у заявника є можливість подати нову заяву, тобто надіслати належним чином заповнений формуляр заяви та копії всіх необхідних документів і рішень, навіть якщо він їх вже надсилав. Неповні заяви не прийматимуться.

Секретаріат Суду не надає інформації щодо законодавства держави, проти якої заявник подає заяву, юридичних порад стосовно заяви чи тлумачення національного законодавства.

Перш ніж відправити свою заяву, заявнику необхідно залишити собі її повну копію. Таким чином, якщо Секретаріат Суду поінформує заявника про те, що заява є неповною, він буде мати можливість швидше і без труднощів подати нову заяву. Якщо перша заява, яка є неповною, не була прийнята, у заявника може не залишитися досить часу, щоб подати нову заяву до завершення шестимісячного строку.

Якщо наданий заявником формуляр заяви був заповнений належним чином, він може отримати відповідь від Секретаріату, в якій буде вказано, що за його заявою було відкрито досьє, номер якого треба зазначати в усій подальшій кореспонденції. Заявнику також надішлють набір наклейок зі штрих-кодом, які треба буде наклеювати на листи, які надсилатимуться в Суд.

Секретаріат Суду може також звернутися до заявника із проханням надати додаткову інформацію чи пояснення. Заявнику потрібно без затримки надавати відповіді на запити Секретаріату, оскільки неповні нові досьє, які не можуть бути розглянуті, знищуються через шість місяців, якщо відповідь від заявника не надходить. Крім того, просимо зауважити, що, коли справу призначено до розгляду в Суді і заявник не відповідає на лист Секретаріату із запитом про інформацію чи документи, Суд може дійти висновку, що

заявник не зацікавлений у подальшому розгляді справи. Внаслідок цього справа може не розглядатися Судом або бути визнана неприйнятною чи вилучена з реєстру справ, які перебувають на розгляді Суду.

Розгляд справи безкоштовний. Заявника своєчасно повідомлять про будь-яке рішення, винесене Судом у його справі.

Дніпровське районне
управління юстиції
у м. Києві